

Per koerier

De Tweede Kamer
t.a.v. Bureau Woordvoering Kabinetsformatie
De heren drs. W. Koolmees en J.W. Remkes
Prinses Irenestraat 6
2595 BD DEN HAAG

DATUM

30 november 2021

KENMERK

B20211130BH

BETREFT

Kernpunten voor de
GHZ

BIJLAGEN

-

CONTACT

Boris van der Ham

TELEFOON

030 - 27 39 785

E-MAIL

bvdham@vgn.nl

Geachte heren Koolmees en Remkes,

Het streven naar een inclusieve samenleving is urgenter dan ooit. Dat geldt in bijzondere mate voor mensen met een beperking. Steeds minder mensen met een beperking ervaren dat zij meetellen in de maatschappij. In 2019 voelde nog 67 procent vooruitgang, maar in 2020 daalde dit percentage naar 58 procent, ondanks het programma Onbeperkt Meedoen dat de Regering Rutte III lanceerde.

De hoeveelheid Nederlanders die direct of indirect te maken heeft met de gehandicaptenzorg is groot. Ruim 200.000 mensen met een beperking doen een beroep op gehandicaptenzorg (GHZ). Met hun familie en vrienden vertegenwoordigen ze al snel een miljoen kiezers. Daarnaast zijn er meer dan een miljoen mensen met een licht verstandelijke beperking (LVB) en zo'n 2,5 miljoen mensen met beperkingen als gevolg van een chronische ziekte of aandoening. Als we de 180.000 zorgmedewerkers in de gehandicaptenzorg daarbij optellen, dan zijn bijna vier miljoen Nederlanders zeer betrokken bij de gehandicaptenzorg. Namens die grote groep willen wij u, in deze slotfase van uw onderhandelingen voor een nieuw regeerakkoord, drie kernpunten meegeven voor de gehandicaptenzorg.

1) Kom met een Deltaplan voor mensen met een Licht Verstandelijke Beperking

Een inclusieve samenleving bereik je niet in één kabinetsperiode en wordt niet volbracht door het werk van slechts één ministerie. Voor de ruim één miljoen mensen met een Licht Verstandelijke Beperking (LVB) is een deltaplan nodig, dat de grenzen van de ministeries overstijgt. Onder de groep LVB-ers komen problemen als eenzaamheid, schulden, verslaving en criminaliteit in verhoogde mate voor en dit dient integraal te worden aangepakt.

Bezoekadres

Oudlaan 4
3515 GA Utrecht

Postadres

Postbus 413
3500 AK Utrecht

T 030 273 93 00

E info@vgn.nl

vgn.nl

Die ingreep moet bestaan uit betere dienstverlening, eenvoudige communicatie en een samenhangende aanpak van wonen, werken, inkomen en vrije tijd.

Om te komen tot een echte inclusieve samenleving moet ervoor worden gezorgd dat LVB-ers volop onderwijs kunnen genieten en kunnen werken. Dat is de meest effectieve methode om mensen, met en zonder beperkingen, met elkaar te laten samenleven. Werkgevers moeten daarom worden overtuigd om taken anders te organiseren, waardoor mensen met beperkingen aan de slag kunnen. De overheid dient daarbij zelf het goede voorbeeld geven. Dat dit kan, weten we al lang. We kennen van oudsher de beschutte werkomgeving, die in ere moet worden hersteld. Daarnaast kunnen mensen ook aan regulier werk worden geholpen in de zorg, de groenvoorziening, de horeca en de techniek.

Ook kunnen bij de begeleiding van jongeren lessen worden getrokken uit het buitenland. Zo moet de Jeugdwet worden verbeterd naar Noors voorbeeld. Daar is de werking uitgebreid tot na het bereiken van de 18-jarige leeftijd, met meer continuïteit van zorg in de meest kwetsbare periode van hun leven tot gevolg.

Als van dit alles serieus werk wordt gemaakt, zal een flink deel van deze mensen beter in staat zijn zelfstandig te functioneren in de samenleving en een verminderde zorgvraag hebben. Om tot zo'n departement overstijgende aanpak te komen is het daarom belangrijk in het komende regeerakkoord een 'Deltaplan LVB' vast te leggen. Nu is het moment.

2) Geef de 'Intensive care van de gehandicaptenzorg' een boost

In de zogenoemde intensive care van de gehandicaptenzorg verblijven mensen met een complexe verstandelijke beperking met een zeer grote zorgafhankelijkheid. Ook in dit deel van de gehandicaptenzorg ervaart de sector toenemende problemen. Door de intense vorm van zorg leidt dat onder zorgmedewerkers tot een hoog verzuim, terwijl vacatures lang open staan en de financiering te kort schiet. Het gevolg hiervan is dat de beschikbaarheid van passende zorg voor deze zeer kwetsbare groep onder immense druk staat en in een negatieve spiraal dreigt te komen. Uit onderzoek in opdracht van de zorgautoriteit blijkt dat met een inzet van € 50 miljoen een uiterst noodzakelijke aanzet kan worden gegeven aan verbetering van deze intense zorg. Wij vragen met klem aan de formerende partijen hier geld voor vrij te maken.

3) Verbeter de arbeidsvoorwaarden van het personeel

Dat brengt ons bij het laatste kernpunt: de zorgelijke situatie op de arbeidsmarkt. Het aantal cliënten met een intensieve zorgvraag neemt snel toe. Dat wordt zelfs nog versterkt door de afbouw van GGZ-bedden, omdat GGZ-cliënten uitwijken naar de gehandicaptenzorg. Voor deze mensen met een verstandelijke beperking en psychische problematiek is specifiek gekwalificeerd personeel vereist, dat niet zo maar voorhanden is. Het aantal moeilijk vervulbare vacatures (langer dan drie maanden) in de gehandicaptenzorg verdrievoudigde bovendien in de afgelopen jaren, bij een afnemend aanbod van personeel.

Intussen stromen door de vergrijzing veel oudere werknemers uit. Dit heeft gevolgen voor de veiligheid, de kwaliteit en de continuïteit van de geleverde zorg.

Daar komt nog bij dat door de pandemie het gemiddelde ziekteverzuim op veel plekken in de dubbele cijfers terecht is gekomen. Het antwoord op deze ontwikkelingen is voor een belangrijk deel te vinden in de kwaliteit van de arbeidsvoorwaarden.

Naast vermindering van de administratieve druk en het verbeteren van het evenwicht tussen werk en thuis, is ook het loon een belangrijke factor. De loonkloof met de marktsector moet verder gedicht worden. Het huidige demissionaire kabinet heeft daar eerder dit jaar op advies van de SER al een eerste aanzet toe gegeven. Maar het nieuwe kabinet moet een vervolgstap maken. Wij vragen de formerende partijen een verdere verhoging van de loonruimte mogelijk te maken via de OVA-systematiek.

We zien uit naar een regeerakkoord waarin voldoende aandacht is voor de gehandicaptenzorg. Hier zullen niet alleen vier miljoen betrokken Nederlanders baat bij hebben, maar de samenleving als geheel. Vanzelfsprekend zijn wij van harte bereid om deze punten verder toe te lichten.

Met vriendelijke groet,

A handwritten signature in blue ink, appearing to be 'Boris van der Ham', written in a cursive style.

Boris van der Ham
Voorzitter VGN

A handwritten signature in blue ink, appearing to be 'Rick Brink', written in a cursive style.

Rick Brink
Voormalig (informeel) minister van Gehandicaptenzaken

A handwritten signature in blue ink, appearing to be 'Ellis Jongerius', written in a cursive style.

Ellis Jongerius
Directeur landelijke vereniging voor mensen met een verstandelijke beperking (LFB)